

บทที่ 1

มาตรการทั่วไปในทางปฏิบัติ

(ข้อ 4, 42 และ 44 วรรคหกของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)

1.1 ข้อเสนอ

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีถอนข้อสงวนของอนุสัญญาข้อ 22 และดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาแหล่งพักพิงในประเทศ

- ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาและศึกษาความพร้อมในการถอนข้อสงวนข้อ 22 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องเด็กผู้ลี้ภัยหรือเด็กผู้แสวงหาที่พักพิงในประเทศไทย และอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยซึ่งครอบคลุมกลุ่มเด็กผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ รัฐบาลได้ร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR) ดำเนินการพิจารณาสถานภาพผู้ลี้ภัย และดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดน รวมถึงการดำเนินการส่งกลับมาตุภูมิด้วยความสมัครใจ อยุ่ไรก็ดี ข้อท้าทายที่สำคัญ เช่น กระบวนการพิจารณาสถานะผู้ลี้ภัยของ UNHCR ที่ใช้เวลาดื้อนาน ข้างยาวนาน การขาดการบริการช่วยเหลือทางกฎหมาย การหลบหนีของผู้ลี้ภัย และการจัดหาที่ลี้ภัย นอกจากนี้ ปัจจุบันไทยมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางเลือกแทนการกักตัว

- มาตรการด้านการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัย/ผู้หนีภัยที่มีอยู่ในปัจจุบันคำนึงถึงหลักการและมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น การรับรองสถานะทางกฎหมาย การจำแนกเด็กออกจากผู้ใหญ่เพื่อมิให้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 การดูแลเด็กในห้องพักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กที่มีปัญหาสถานะบุคคลและเด็กที่อยู่ในพื้นที่พักพิงผู้หนีภัย พ.ศ.2556-2557 และยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ

- ผลจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนทำให้เกิดสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนย้ายประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเข้ามาทำงานทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงการลักลอบเข้าเมืองของบุคคลกลุ่มต่างๆ เช่น ชาวโซมาเลียและชาวโรฮีนจา

- ในส่วนของระบบคัดกรอง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 เห็นชอบให้มีระบบคัดกรองคนเข้าเมืองผิดกฎหมายเพื่อจำแนกว่ากลุ่มใดเข้าข่ายเป็นผู้ลี้ภัยและกลุ่มใดไม่เข้าข่ายดังกล่าว และมอบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการคนเข้าเมืองผิดกฎหมายและผู้ลี้ภัย พ.ศ. ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กในห้องพัก การพยายามปรับปรุงสภาพห้องพัก มาตรการให้เด็กอยู่นอกห้องพัก เช่น

การประกันตัวเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และการส่งเด็กไปอยู่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพขององค์กรพัฒนาเอกชนและบ้านพักเด็กและเยาวชน

1.2 กฎหมาย

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการเพื่อทบทวนกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ คณะกรรมการยังกระตุ้นให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อประกันว่าจะมีการนำกฎหมายของชาติไปดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ทุกระดับ และขอให้ทบทวนพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และให้นำเสนอแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้คุ้มครองสิทธิเด็กได้ดียิ่งขึ้น

- รัฐบาลมีแผนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

- ไทยได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเด็กที่สำคัญ ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติส่งเสริมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมให้มีสภาเด็กและเยาวชนในระดับต่างๆ และให้มีบ้านพักเด็กและเยาวชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล และ 2) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีการทบทวนการบังคับใช้ในรอบระยะเวลา 10 ปี พบว่า กฎหมายเดิมเน้นการใช้อำนาจจึงเสนอให้เปลี่ยนเป็นการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของเด็ก การปฏิบัติต่อเด็กในทุกขั้นตอนต้องเน้นหลักการประโยชน์สูงสุดของเด็กและความสามารถของบุคคลแวดล้อมเด็ก นอกจากนี้ มีการเสนอให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เนื่องจากที่ผ่านมากฎหมายดังกล่าวไม่ได้ระบุดังกล่าวถึง การดำเนินงานในท้องถิ่น จึงเสนอให้เน้นการดำเนินงานในส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มีการแก้ไขนิยามของคำว่า “เด็ก” ว่าหมายถึงบุคคลที่มีอายุ 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี และในชั้นนี้ ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนแก้ไขอายุขั้นต่ำของเด็กจาก 10 ปีเป็น 12 ปี นอกจากนี้ ไทยได้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. ในประเด็นบทบัญญัติเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญา (มาตรา 73) การเพิ่มฐานความผิดซื้อขายเด็กและฐานความผิดลักพาเด็ก (มาตรา 320/1 – 320/3) การกำหนดเพิ่มอายุความในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 95/1) การเพิ่มเงื่อนไขในการร้องทุกข์ (มาตรา 96 วรรคสอง) 2) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 23) พ.ศ.2558 ในประเด็นการเพิ่มโทษปรับสำหรับความผิดฐานข่มขืนเด็ก การห้ามผู้กระทำความผิดในการอ้างว่าไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิด และการเพิ่มอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก 3) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์

เด็กและเยาวชนอำเภอและสภาเด็กและเยาวชน รวมถึงให้องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน 4) พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 โดยอย่างยิ่งในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เด็ก” 5) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 ในเรื่องการกำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีให้ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของเด็ก 6) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558 เกี่ยวกับสื่อลามกเด็ก 7) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ในหมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก และ 8) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2560 โดยเพิ่มอัตราโทษในความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

1.3 การประสานงาน

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีประกันว่าจะมีการประสานงานดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการต่างๆ ที่มีหน้าที่พัฒนาโยบายสิทธิเด็ก และการนำนโยบายสิทธิเด็กไปปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงหน่วยงานและคณะกรรมการภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีกำหนดหน่วยที่สามารถเป็นแกนนำและดูแลงานโดยรวมให้เกิดผล เพื่อตรวจสอบติดตามการดำเนินงานและการประเมินผลกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิเด็กครอบคลุมกระทรวงต่างๆ และครอบคลุมจากระดับส่วนกลางไปถึงท้องถิ่น คณะกรรมการเสนอแนะให้จัดทำนโยบายเกี่ยวกับสิทธิเด็กเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแผนงานและโครงการ และจัดตั้งระบบตรวจสอบติดตาม และประเมินผล

- ประเทศไทยได้ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยจัดตั้งกรมกิจการเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานหลักด้านเด็กและเยาวชนของประเทศ และทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ รวมทั้งการประสานกับกระทรวงต่างๆ ในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

- ในส่วนของนโยบายด้านสิทธิเด็ก มีการจัดทำแผนงานสิทธิเด็กผนวกรวมกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 ซึ่งนำเอาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติเป็นกรอบในการจัดทำแผนงานสิทธิเด็ก ต่อมาเพื่อให้สิทธิเด็กเป็นประเด็นเฉพาะ จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2560-2564 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานให้แก่ส่วนราชการระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น โดยใช้เอกสาร General comment ของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก หมายเลข 13 เป็นกรอบในการพัฒนายุทธศาสตร์ดังกล่าว

1.4 แผนปฏิบัติการแห่งชาติ

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีนำเสนอผลการทบทวนและการประเมินนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็ก พ.ศ.2550 - 2559 และประกันว่าแผนฉบับใหม่มีความพร้อมในการดำเนินการที่ทำให้

สิทธิเด็กเกิดผลในทางปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญา คณะกรรมการเสนอแนะเพิ่มเติมว่า แผนปฏิบัติการควรให้ความสำคัญพิเศษต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระดับภาคส่วน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

- ไทยได้ประเมินผลแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 รวมถึงการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนดังกล่าวพบว่า กลไกการบริหารแผนฯ ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติมีการทำงานและผลการดำเนินงานสอดคล้องกับแผนเป็นไปตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรเป็นแผนบูรณาการระดับกระทรวงที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ส่วนในระดับพื้นที่ปรับให้มีโครงสร้างที่รับผิดชอบงานด้านเด็กและเยาวชนในจังหวัดให้ชัดเจน รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกฝ่ายระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัด และกำหนดเป็นวาระของจังหวัด ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่นซึ่งรูปแบบของแต่ละแผนขึ้นอยู่กับบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ

- ประเทศไทยอยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรี แผนฉบับใหม่จะมีการจำแนกช่วงอายุระหว่างกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งจะมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึงวิเคราะห์สถานการณ์จากรายงานและสถิติต่างๆ และแผนดังกล่าวจะสอดคล้องกับสถานการณ์เด็กและเยาวชน แผนระดับกระทรวง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นอกจากนี้ ไทยกำลังดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนนโยบายและแผนบูรณาการคนตลอดช่วงชีวิต แผนด้านเด็กปฐมวัย และแผนการพัฒนาเด็กวัยรุ่น

1.5 กระบวนการติดตามอิสระ

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการเพื่อปรับปรุงความตระหนักเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก และส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกจากนี้ คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อให้เด็กเข้าถึงได้ง่าย และจัดสรรทรัพยากรบุคคล วิชาการ และการเงินเพื่อให้หน่วยงานนี้สามารถรับ ข้อร้องเรียน และรับมือเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็ก โดยที่รักษาความลับได้อย่างเหมาะสม คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีจัดตั้งสำนักงานในภูมิภาคเพื่อที่จะเสริมสร้างการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ทั่วถึงทั้งประเทศ

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษา โดยมีกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 1 คนทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการฯ คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทยทั้งการเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของเด็ก การรับและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีที่เกิดถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเด็กสามารถเข้าถึง กสม. ได้ในช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และองค์กรเครือข่ายของ กสม. ที่มีอยู่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ปัจจุบัน กสม. อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานในภูมิภาคเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง กสม. ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

- สถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเด็กที่ กสม. ได้รับ

1.6 การจัดสรรทรัพยากร

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีจัดทำงบประมาณประจำปีโดยนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่แจ้งต่อที่ประชุมในวันที่จัดอภิปรายทั่วไปเมื่อปี 2550 เกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อสิทธิเด็ก - ความรับผิดชอบของรัฐ (the Day of General Discussion in 2007 on Resources for the Rights of the Child – Responsibility of States) มาพิจารณา และที่พึงกระทำเป็นการเฉพาะคือ

(ก) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเท่าที่เป็นไปได้มากที่สุดให้สอดคล้องกับบทบัญญัติข้อ 4 ของอนุสัญญา เพื่อดำเนินงานสิทธิเด็กและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มงบประมาณให้แก่ภาคสังคม

(ข) สร้างขีดความสามารถต่อการใช้แนววิธีการที่เน้นประเด็นสิทธิเด็ก (a child rights approach) เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี และดำเนินการให้มีระบบสืบค้น ตรวจสอบติดตาม และประเมินผล การจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับเด็กโดยทุกภาคส่วนและหน่วยงานในระดับท้องถิ่นตลอดกระบวนการงบประมาณ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมการลงทุนสำหรับเด็ก คณะกรรมการกระตุ้นให้ใช้ระบบการติดตามนี้สำหรับการประเมินผลกระทบต่างๆ (Impact assessments) ต่อประเด็นที่ว่าทำอย่างไรให้การลงทุนจากทุกภาคหรือในระดับส่วนท้องถิ่นเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ทั้งนี้กำหนดให้มีการวัดผลกระทบของการลงทุนดังกล่าวในมิติเด็กชายและเด็กหญิงด้วย

(ค) ประเมินความต้องการงบประมาณอย่างครอบคลุม และจัดสรรงบประมาณให้ชัดเจนสำหรับงานที่ช่วยแก้ไขความไม่เสมอภาคและความเหลื่อมล้ำในตัวชี้วัดต่างๆ ตามลำดับ อาทิ เพศ ภาวะทุพพลภาพ สุขภาพ การศึกษา มาตรฐานการครองชีพ และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก

(ง) นิยามแนวงบประมาณเชิงกลยุทธ์และการจัดสรรงบประมาณให้แก่เด็กด้อยโอกาสหรือเด็กในสถานการณ์เปราะบางของภาคส่วนและท้องถิ่น ซึ่งอาจต้องกำหนดมาตรการทางสังคมชั่วคราว รวมทั้งการปฏิบัติในเชิงเน้นย้ำ และประกันว่า แนวงบประมาณเชิงกลยุทธ์และการจัดสรรงบประมาณจะมีการดำเนินการแม้ในสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ หรือในสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ

- ไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ พ.ศ.2555-2559 มีการจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และกองทุนที่เกี่ยวข้อง เช่น กองทุนคุ้มครองเด็ก กองทุนต่อต้านการค้ามนุษย์ กองทุนส่งเสริมคุณภาพชีวิต กองทุนคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนเยียวยาภาคใต้ และกองทุนคุ้มครองผู้เสียหาย

- ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนระดับตำบล จังหวัด และกลุ่มจังหวัด มีโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร สวัสดิการและการประกันสุขภาพ รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน (สอ.ดย.) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children’s Fund – UNICEF)

การทุจริต

คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตในทุกระดับและทุกภาคส่วน รวมทั้งพัฒนาและดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จริงจัง จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตและการเพิ่มความสามรถเชิงสถาบันในการตรวจหา สืบสวน และการดำเนินคดีกรณีทุจริต

- ไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ในส่วนของการรณรงค์ รัฐบาลได้ดำเนินการดังกล่าวเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมให้ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งถือเป็นภารกิจของทุกหน่วยงานที่ต้องดำเนินการดังกล่าว รวมถึงดำเนินการปราบปรามและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าผู้ที่ทุจริตจะต้องได้รับโทษ

- นอกจากนี้ ไทยได้ดำเนินงานต่างๆ ตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เช่น โครงการตรวจสอบ วิเคราะห์ สืบสวนพยานหลักฐานตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน โครงการสืบสวนปราบปราม เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน และโครงการยึด/อายัดทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

- รัฐบาลได้ดำเนินการกิจพิเศษตามนโยบายเร่งด่วนในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง โดยการจัดตั้งศูนย์ประสานงานร่วมการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุก และคณะกรรมการด้านปฏิบัติการในการบูรณาการด้านการตรวจสอบ รับแจ้งเบาะแส และเรื่องร้องเรียน เพื่อป้องกันและปราบปรามอย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร จุดเดียว ทั้งนี้ นโยบายการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี 2 ส่วน ได้แก่ การปราบปรามการทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของกฎหมาย และการทุจริตจากจิตสำนึกของบุคคล โดยที่ผ่านมามีการดำเนินงานต่างๆ ทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการรณรงค์ผ่านสื่อตลอดจนกิจกรรมต่างๆ

- รัฐบาลได้ดำเนินโครงการเยาวชนสีขาวด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างจริงจัง และได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อประสานการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชาติ และพัฒนากลไกในการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐและประชาชน รวมถึงมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเมื่อปี 2559

1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการกระตุ้นให้รัฐภาคีสร้างขีดความสามารถ และจัดทำระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมซึ่งใช้วิเคราะห์และประเมินข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินการด้านสิทธิเด็ก และข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดแนวนโยบายและแผนงานเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของอนุสัญญา ข้อมูลควรจำแนกตามอายุ เพศ ตำแหน่งภูมิศาสตร์ชาติพันธุ์ และภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเด็กทุกคน

- รัฐบาลได้ดำเนินโครงการสำรวจสถานการณ์เด็กในประเทศไทยซึ่งเป็นข้อมูลทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัดจำนวน 26 จังหวัด โดยได้รับการสนับสนุนจาก UNICEF และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข
- การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กให้ความสำคัญกับระบบฐานข้อมูลการคุ้มครองเด็ก ฐานข้อมูลดังกล่าวเชื่อมมาจากภาคส่วนต่างๆ เช่น หน่วยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ข้อมูลจากหน่วยงานบริการของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ข้อมูลเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุน 400 บาท ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบบฐานข้อมูลด้านการค้ามนุษย์ และข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือสังคมและศูนย์พิงได้ เป็นต้น

1.8 การสร้างความตระหนักและการฝึกอบรม

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการที่จำเป็นเพื่อดำเนินแผนงานด้านข้อมูลและการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งการรณรงค์เพื่อสร้างเสริมความตระหนักของสาธารณชนรวมถึงเด็กเกี่ยวกับหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีเร่งรัดความพยายามในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับนี้ให้แก่ผู้ปกครอง สาธารณชนในวงกว้างกว่าเดิม และเด็ก รวมทั้งการใช้สื่อที่เหมาะสมกับเด็กในชุมชนที่มีสถานะทางสังคม-เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมที่ต่างกัน ตลอดจนผู้ออกกฎหมาย และผู้พิพากษาโดยประกันว่าหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการทางกฎหมายและนิติบัญญัติ คณะกรรมการสนับสนุนเพิ่มเติมให้รัฐภาคีแสวงหาความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) และสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (IPU) และหน่วยงานต่างๆ

คณะกรรมการเสนอแนะให้กลุ่มวิชาชีพทุกกลุ่มที่ทำงานกับเด็กหรือเพื่อเด็ก ควรได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอและเป็นระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิพากษา นักกฎหมาย ตำรวจ กองทัพ บุคลากรด้านสาธารณสุข การศึกษา และสวัสดิการสังคม และบุคลากรที่ทำงานด้านการดูแลทางเลือกในทุกรูปแบบทั้งในระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น

- ไทยได้ดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมทั้งด้านการพัฒนา การปกป้องคุ้มครอง และการคุ้มครองสวัสดิภาพ เช่น

- โครงการอบรมบุคลากรต่างๆ ของรัฐ เช่น ผู้พิพากษา อัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ บุคลากรด้านสาธารณสุข บุคลากรด้านการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรในสถาบันการดูแลทางเลือก และบุคลากรด้านเด็กและเยาวชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- โครงการพัฒนามาตรการกลไกเพื่อเด็กและเยาวชน และกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรด้านเด็กและเยาวชน
- โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย และการอบรมผู้ใกล้ชิดเกี่ยวประนีประนอมตามกฎหมาย และการเสริมสร้างศักยภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรในการช่วยเหลือเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวของบุคลากรของศูนย์พึ่งได้
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลข้อเท็จจริงในการทำคดี การฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามกฎหมาย การฝึกอบรมหัวหน้ากลุ่มงานคดี หลักสูตรความตระหนักเรื่องสิทธิเด็ก การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู การพัฒนาทักษะการสื่อสาร เทคนิคการดูแลเด็กและเยาวชน และการพัฒนาโปรแกรมบำบัดทางจิตวิทยา
- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงสำหรับผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พึ่งได้ของโรงพยาบาลชุมชน

1.9 สิทธิเด็กกับภาคธุรกิจ

คณะกรรมการเสนอแนะให้รัฐภาคี

(ก) จัดทำรอบงานนิติบัญญัติ รวมถึงประมวลจริยธรรมที่กำหนดให้บริษัทที่มีถิ่นฐาน/จดทะเบียนสื่อบริคนท์สนธิในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ท่องเที่ยวมีมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบด้านลบต่อสิทธิมนุษยชนในการดำเนินกิจการในประเทศและต่างประเทศ

(ข) ส่งเสริมให้รวมตัวชี้วัดและตัวแปรในการรายงาน และจัดทำการประเมินเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อสิทธิเด็ก

(ค) ดำเนินมาตรการเพื่อสร้างหลักประกันว่าบริษัทของรัฐภาคีจะเคารพสิทธิเด็กทั้งการดำเนินงานโครงการทั้งในรัฐภาคีและต่างประเทศ และมีการปฏิบัติตามมาตรการเยียวยาที่เหมาะสม รวมถึงการแก้ไขความเสียหายในกรณีที่มีการฝ่าฝืน และ

(ง) สร้างหลักประกันว่าก่อนการเจรจาและลงนาม/สรุปข้อตกลงการค้าเสรี จะมีการดำเนินการประเมินสิทธิมนุษยชนรวมทั้งการประเมินสิทธิเด็ก และมีการกำหนดรับมาตรการเพื่อป้องกันการฝ่าฝืน

● ไทยได้ดำเนินการเรื่องสิทธิเด็กกับภาคธุรกิจ ให้การสนับสนุนองค์กรด้านธุรกิจและเอกชน มีการให้ความรู้กับภาคธุรกิจเกี่ยวกับสิทธิเด็ก จัดทำแนวปฏิบัติไม่ให้มีการท่องเที่ยวโดยใช้เด็กเป็นเครื่องมือ นอกจากนี้มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (ECPAT) ยังได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าของภาคธุรกิจในการดำเนินงานในเรื่องนี้ด้วย นอกจากนี้ ไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์ปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ มีการฝึกอบรมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในเรื่องสื่อกับสิทธิเด็กและการสร้างความตระหนักด้านกฎหมายและการบังคับใช้ รวมถึงได้มีคำสั่ง คสช. เรื่องการจัดโซนนิ่งสถานบริการหรือสถานประกอบการในบริเวณใกล้เคียง

